

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 307)

Aydın Milletvekili Bekir Ongun ve 4 Arkadaşının 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununa 4262 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici 1 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Trabzon Milletvekili Orhan Bıçakçoğlu'nun Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/375, 2/401)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun Geçici 1 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifimiz ve Gerekeşi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Bekir Ongun

Aydın

Akif Güllü

Amasya

Sebahattin Karakelle

Erzincan

Abdülbaki Erdoğmuş

Diyarbakır

Gönül Saray

Amasya

GEREKÇE

Karayolları Trafik Kanununun 41/b maddesi gereğince sürücü belgesi (ehliyet) almak için Ortaokul mezunu olma şartı getirilmiştir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 27 Ekim 1996 tarih 22800 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 41/b maddesi gereğince A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacaklarda en az ortaokul mezunu olma ya da 8 yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartı getirilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 25.5.1997 tarih ve 22999 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4262 sayılı Kanunla eklenen geçici 1 inci maddesi ile bu şartın 31.12.1999 tarihine kadar aranmayacağı, adayların ilkökul mezunu olmasının yeterli olacağı ifade edilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere 31.12.1999 tarihinden itibaren ülkemizdeki ilkökul mezunu vatandaşlarımız ehliyet alamayacaklardır. Bu durum uzun yıllardır terörden bunalmış, bırakın ortaokulların, ilkökulların bile tam eğitim, öğretim yapmadığı, Güneydoğu Anadolu bölgesinde büyük problemlere yol açacaktır. Ayrıca sadece Güneydoğu Anadolu illerimizde değil, Karadeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu hatta Ege bölgemizde bu kanun nedeniyle milyonlarca vatandaşımız mağdur olacaktır.

Ülkemizde okur, yazar oranının yükseltilmesi eğitimin artırılması herkesin tartışmasız kabul ettiği bir hedefdir. Ancak bunun bir geçiş dönemi yaratılmadan çok hızlı bir şekilde yapılması büyük mağduriyete yol açacaktır. Zaten 1994 yılında kabul edilen 8 yıllık temel eğitim yasası sayesinde artık ülkemizde herkes 8 yıllık temel eğitim mezunu olacaktır. Ancak eski yıllarda her ne sebeple olursa olsun Ortaokula gidememiş olan vatandaşlarımızın da bu haklarının ellerinden alınması hakkaniyet ölçüsüne sığmayacaktır.

Ülkemizde sürücü belgesi alanların yaklaşık yarısını ilkökul mezunları oluşturmaktadır. 8 yıllık temel eğitimin 1996 yılında kanunlaştığını dikkate aldığımızda bu dönemde okumakta olan gençler ancak 2004 yılında ehliyet almaya hak kazanacaklardır. Bu nedenle 31.12.1999 tarihinde sona erecek olan ilkökul mezunlarımızın ehliyet alma haklarının kaldırılması sürücü kurslarımıza büyük bir darbe olacaktır. Bunun sonucunda bir çok sürücü kursu kapanacak, çalışanları işsiz kalacaktır. İlkökul mezunu olan çeşitli nedenlerle ortaokulu okuyamamış vatandaşlarımız da mağdur olarak bir daha ehliyet almaları söz konusu olamayacaktır. 8 yıllık temel eğitimin ülkemizde henüz çok yeni olması nedeniyle geçmiş yıllarda ilkökul mezunu olan vatandaşlarımız kendi araçlarını kullanma hakkından mahrum kalacaklardır. Bu da zaten zor durumda olan ülke ekonomimizi özellikle de otomotiv sektörümüzü sekteye uğratacaktır. Sürücü belgesi alamayan insanlar araba almak istemeyeceklerdir. Ayrıca ülkemizdeki ulaşımın ve taşımacılığın % 90 oranında karayolu ile yapıldığını dikkate aldığımızda yeterince ortaokul ve lise mezunu sürücü bulunamaması nedeniyle bu sektörlerde de sürücü yetersizliği oluşabilecektir.

Bu durumun ülkemizdeki gerçekler dikkate alınarak gerekli yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisinde yeniden ele alınıp 8 yıllık temel eğitim mezunlarının ehliyet alabilecekleri 2004 yılına kadar ertelenmesi zor durumda olan ülke ekonomimize katkı sağlayacak hem de işsizliğin azaltılmasında en önemli faktör olan istihdam yaratma konusunda önemli bir rol üstlenecektir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Orhan Bıçakçıoğlu

Trabzon

GEREKÇE

Sekiz yıllık temel eğitim 18.8.1997 tarihinde yürürlüğe giren 4306 sayılı Kanunla zorunlu hale getirilmiştir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği yıl ilkökul son sınıfı bitirmiş olanlar haricinde tüm çocuklarımız için sekiz yıllık temel eğitim mecburî olmuştur. Bu tarihte 11 yaşında olan ilkökul mezunu çocuklarımız ancak sekiz yıl sonra, yani 2005 yılında ehliyet almaya hak kazanacaklardır. Ancak Karayolları Trafik Kanununda, zorunlu sekiz yıllık temel eğitim kanunlaşmadan önce, 21.5.1997 tarihli ve 4262 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, ilkökul mezunlarının ancak 31.12.1999 tarihine kadar ehliyet alabilecekleri hükme bağlanmıştır. Öncelikle henüz yaşını doldurmuş yetişen gençlerimizin ve bu arada kanunlarımızı yeterince açıklayıp duyurmamış, gerekli yaygın bilgilendirmeyi yapamamış olmamız nedeniyle mağdur olacak ilkökul mezunu vatandaşlarımız için, sürücü belgesi alacak olanlarda aranacak ortaokulu ya da sekiz yıllık temel eğitimi bitirme şartını ileri bir tarihte almamız uygun olacaktır.

**TRABZON MİLLETVEKİLİ ORHAN BIÇAKÇIOĞLU'NUN TEKLİFİ
KARAYOLLARI TRAFİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 21.5.1997 tarihli ve 4262 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Geçici 1 inci maddesinde yer alan “31.12.1999” tarihi “31.12.2005” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

24.12.1999

Esas No. : 2/375, 2/401

Karar No. : 27

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca sırasıyla, 9.12.1999 ve 22.12.1999 tarihlerinde Komisyonumuza havale edilen, “Aydın Milletvekili Bekir Ongun ve 4 Arkadaşının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa 4262 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 1 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/375) ile “Trabzon Milletvekili Orhan Biçakçioğlu'nun Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/401), Komisyonumuzun 23.12.1999 tarihli 15 inci toplantısında, İçişleri ve Adalet Bakanlıkları temsilcilerinin de katıldığı toplantıda birleştirilerek görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda 1996 yılında yapılan değişiklikle, sürücü belgesi alabilmek için gerekli eğitim koşulu en az ortaokulu ya da 8 yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartına bağlanmıştır. Ancak daha sonra 1997 yılında, bir geçiş dönemi yaratmak amacıyla, 4262 sayılı Kanunla 2918 sayılı Kanuna eklenen geçici bir maddeyle, bu uygulama 31 Aralık 1999 tarihine kadar ertelenmiştir. Teklifler çoğunluğu ekonomik olan çeşitli gerekçelerle, bu geçiş süresini uzatmayı amaçlamaktadır. 2/375 esas numaralı Kanun Teklifi, bu süreyi, 2004 yılı sonuna kadar; 2/401 esas numaralı Kanun Teklifi ise 2005 yılı sonuna kadar uzatmaktadır.

Tekliflerin tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında Hükümet Temsilcilerince;

– Trafik kazaları istatistiklerine bakıldığında kazaya karışan sürücülerin % 43 ünün ilkökul mezunu, % 14 ünün ortaokul, % 5 inin yüksekokul mezunu oldukları,

– Dolayısıyla eğitimle trafik kazaları arasında ters-bir orantı bulunduğu; eğitim arttıkça trafik kazalarının azaldığı,

– Bu nedenle tekliflerdeki düzenlemenin trafik sorununun çözümünde ters etki yaratacağı,

Görüşleri dile getirilmiştir.

Komisyon üyelerimizce cevaben yapılan açıklamalarda,

– Eğitimle sürücülük arasında birebir bir ilişki kurulamayacağı,

– En fazla trafik kazasına bir üniversitemiz güzergâhındaki yol üzerinde rastlandığı ve bu kazalara karışanların, alkol kullanarak aşırı hız yapan üniversite öğrencileri oldukları,

- Eğitim ve sürücü eğitiminin birbirine karıştırılmaması gerektiği,
- Çok yüksek eğitim almış birinin yeterli sürücü eğitimi almaması halinde iyi bir sürücü olmayacağı,
- Sürücü eğitimi veren kişilerin bir bölümünün, düşük eğitim almış iyi sürücüler olduğu,
- Aracı sürücü belgesinin değil, sürücünün kullandığı,
- Bu konuda çözüm üretilecek isteniyorsa, sürücü eğitimi veren sürücü kurslarının daha ciddi bir denetime tabi tutulması gerektiği,
- Sürücü kurslarındaki kurs süresinin sürücü yetiştirmeye yeterli olmadığı, bu sürenin artırılması gerektiği,

İfade edilmiştir.

Bazı Komisyon üyelerimiz, trafik kazalarında eğitimin öneminin azımsanmaması gerektiği, eğitiminin kişinin her alandaki yaşam biçimini belirlemede etkili olduğu, Avrupa'da beş yıllık eğitimle sürücü belgesi alınmasının olanaklı olmadığı görüşlerini dile getirmişlerdir.

Bütün bu tartışmalardan sonra 3 öneri ortaya çıkmıştır :

1. Eğitimle ilgili sınırlama tümüyle ortadan kalkmalı, eskiden olduğu gibi bütün ilkökul mezunları diledikleri zaman sürücü belgesi alabilmelidirler. Ancak bu arada sürücü eğitimine ağırlık verilmeli, sürücü kursları denetlenmeli ve kursların süresi artırılmalıdır.
2. İlkokul mezunları 2005 yılının sonuna kadar sürücü belgesi alabilmelidir.
3. Sekiz yıllık ilköğretim okulları ilk mezunlarını 2004 yılında vereceğinden, ilkökul mezunları bu tarihe kadar sürücü belgesi alabilmeli, bu arada sürücü kurslarının işsizlikten kapanması engellenmeli, mevcut ilkökul mezunlarının mağduriyetleri önlenmelidir.

Komisyonumuz tekliflerin tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, son öneriyi makul bulduğundan, bu düzenlemeyi içeren 2/375 esas numaralı Kanun Teklifini görüşmelerine esas olarak tekliflerin maddelerinin görüşülmesine geçmeyi kararlaştırmıştır.

Komisyonumuz 2/375 esas numaralı Kanun Teklifinin, ilkökul mezunlarının 2004 yılı sonuna kadar sürücü belgesi almasına olanak tanıyan 1 inci maddesini benimsemiştir. Ancak yapılan düzenleme hukuk tekniğine uygun değildir. 4262 sayılı Kanunla 2918 sayılı Kanuna eklenen geçici madde hükmünü iera etmiştir ve süresi sona ermek üzeredir. Ancak bu durum, hükmün yok olduğu anlamına gelmez. Yürürlükte olduğu dönemle ilgili olarak ortaya çıkması muhtemel olaylara uygulanmak durumundadır. Dolayısıyla bu maddeyi değiştirmek yerine 2918 sayılı Kanuna yeni bir geçici madde eklemek gerekir. Komisyonumuz, bu düşüncelerle maddeyi yeniden düzenlemek üzere Komisyon Başkanlığını yetkilendirmiş ve madde bu haliyle kabul edilmiştir.

Teklifin yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere arz olunur.

Başkan
Faruk Bal
Konya
Üye
Hasari Güller
Adıyaman

Kâtip
Hasan Hüseyin Balak
Tokat
Üye
Necmi Hoşver
Bolu

Üye
Osman Aslan
Diyarbakır
Üye
Yalçın Kaya
İçel
Üye
Hilseyin Mert
İstanbul
Üye
Mehmet Pak
İstanbul

Üye
Mustafa Zorlu
Isparta
Üye
Erol Al
İstanbul
Üye
Ali Oğuz
İstanbul
Üye
M. Cihan Yazar
Manisa

Üye
Mehmet Çakar
Samsun

AYDIN MİLLETVEKİLİ BEKİR ONGUN VE DÖRT ARKADAŞININ TEKLİFİ
2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFİK KANUNUNA 4262 SAYILI KANUNLA EKLENEN
GEÇİCİ 1 İNCİ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. - 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa 4262 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 1 inci Maddesinin tarihle ilgili kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"31.12.2004"

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
KARAYOLLARI TRAFİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. - 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 16. - 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin 4199 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde öngörülen A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları şartı, 31.12.2004 tarihine kadar aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır."

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

